

Warszawa, 27 maja 2015 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych

(druk nr 910)

I. Cel i przedmiot ustawy

Nowelizacja dotyczy zasiłku rodzinnego (zasiłek na częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka) i dodatków do tego zasiłku¹⁾.

Na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114) prawo do w/w świadczeń przysługuje osobom, które spełniają kryterium dochodowe (art. 5 ust. 1 i 2 tej ustawy). Obecnie wysokość kryterium dochodowego wynosi 574 zł miesięcznie w przeliczeniu na osobę w rodzinie albo 664 zł, jeżeli w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne. Przekroczenie kryterium dochodowego powoduje, że świadczenia nie przysługują. Wprawdzie dotychczasowy art. 5 ust. 3 pozwala przyznać zasiłek rodzinny osobom, które przekroczyły kryterium dochodowe, ale dotyczy to sytuacji, w której pobierały zasiłek rodzinny w poprzednim okresie zasiłkowym, a w następnym okresie zasiłkowym ich dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza kwotę uprawniającą do zasiłku rodzinnego (o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu, przysługującemu w okresie, na który jest ustalane prawo do świadczeń²⁾), ale przy przekroczeniu dochodu w kolejnym roku kalendarzowym, zasiłek już nie przysługuje (art. 5 ust. 3 zdanie drugie).

Celem i sednem nowelizacji jest wprowadzeniu rozwiązania, zgodnie z którym przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych nie

---

¹⁾ z tytułu urodzenia dziecka, z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, z tytułu samotnego wychowywania dziecka, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

²⁾ obecnie: 77 zł

powoduje utraty prawa do świadczeń. Pozwala na to mechanizm wprowadzony art. 5, w którym nowelizuje się ust. 3 i dodaje ust. 3a – 3d, jednocześnie ujednolicając zasady przyznawania prawa do zasiłku rodzinnego i eliminując dotychczasową, wskazaną wyżej, możliwość epizodycznego korzystania (przy przekroczeniu progu dochodowego) z zasiłku przez następny okres zasiłkowy. Przekroczenie kwot dochodu określonych w art. 5 ust. 2 i 3 nie spowoduje, że traci się uprawnienia do świadczeń rodzinnych – zostają one pomniejszone o kwotę przekroczenia progu uprawniającego do świadczeń rodzinnych (mechanizm ten został nazwany „złotówka za złotówkę”). Świadczenia będą więc wypłacane w wysokości różnicy między przysługującą kwotą świadczeń tzw. „łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami”, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny (lub osoby uczącej się) pomnożoną przez liczbę osób w danej rodzinie.

Łączną kwotę zasiłków rodzinnych razem z dodatkami stanowi suma przysługujących danej rodzinie w danym okresie zasiłkowym: zasiłków rodzinnych podzielonych przez liczbę miesięcy, na które ustalane jest prawo do tych zasiłków, dodatków do zasiłku rodzinnego, o których mowa w art. 10, art. 11a, art. 12a i art. 13 (dodatków z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, z tytułu samotnego wychowywania dziecka, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego), podzielonych przez liczbę miesięcy, na które ustalane jest prawo do tych dodatków, a także dodatków do zasiłku rodzinnego, o których mowa w art. 9, art. 14 i art. 15 (dodatków z tytułu urodzenia dziecka, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania), podzielonych przez 12.

Przekroczenie nie może być wyższe niż suma otrzymywanych świadczeń. Wypłata świadczenia może nastąpić, jeżeli ustalona kwota będzie wyższa lub równa 20 zł.

Konkludując, wprawdzie w przypadku przekroczenia progów dochodowych może nastąpić obniżenie wysokości otrzymywanych świadczeń rodzinnych, jednak nie następuje wówczas utrata prawa do świadczeń całkowicie³⁾.

Wprowadzone zostaną również zmiany analogiczne do obecnych uregulowań kwestii ustalania prawa do świadczeń w przypadku wystąpienia zmian mających wpływ na wysokość otrzymywanych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłku rodzinnego powodujących

---

³⁾ uzasadnienie do projektu (druk sejmowy nr 3291, str. 4 – 6) zawiera przykłady praktycznego zastosowania przyjętego mechanizmu.

konieczność ustalenia prawa do tych świadczeń zgodnie z art. 5 ust. 3–3c. W sytuacji gdy zmiany te spowodują utratę prawa do świadczeń lub obniżenie ich wysokości, organ będzie ustalać prawo do tych świadczeń i ich wysokość, od miesiąca następującego po pierwszym miesiącu od miesiąca, w którym wystąpiła zmiana.

Doprecyzowane zostało również brzmienie art. 25 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych o konieczność powiadomienia organu przez osobę pobierającą świadczenia o zmianach mających wpływ na wysokość otrzymywanych świadczeń.

Przepis przejściowy rozstrzyga jednoznacznie, że do ustalania prawa do świadczenia rodzinnego, do którego prawo powstało przed wejściem w życie ustawy, za ten okres, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Ustawa wchodzi w życie z dnia 1 stycznia 2016 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy został przedłożony Sejmowi przez Rząd (druk nr 3291), wpłynął do Sejmu 27 marca 2015 r., a 8 kwietnia 2015 r. skierowano go do pierwszego czytania w komisjach – do Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, która po odbyciu pierwszego czytania przygotowała sprawozdanie zawarte w druku nr 3339. Przedłożony w sprawozdaniu tekst nieznacznie różni się od projektu z druku 3291 – w art. 24 w zakresie zmian mających wpływ na wysokość zasiłku i dodatków poprzestano na jednym z dwóch projektowanych ustępów, korzystniejszym, oraz wprowadzono jedną zmianę językową.

Na 92. pos. Sejmu przeprowadzono drugie czytanie. Ponieważ nie zgłoszono poprawek, na tym samym posiedzeniu przystąpiono do trzeciego czytania. Za przyjęciem ustawy głosowało 412 posłów, nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Bożena Langner

Główny legislator